

Hans-Martin Tillack
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

Luottamuksellisten tietojen paljastamista koskeva Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimus – Lahjontaa ja salassapitovelvollisuuden noudattamatta jättämistä koskevat epäilyt – Tietojen toimittaminen kansallisille oikeusviranomaisille seikoista, jotka voivat johtaa rikossyytteisiin – Lehtimiehen kotona ja toimistossa suoritettu kotietsintä – Kumoamiskanne – Tutkittavaksi ottaminen – Vahingonkorvauskanne – Syy-yhteys – Riittävän ilmeinen rikkominen

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (neljäs jaosto)
4.10.2006 II - 3999

Tuomion tiivistelmä

1. *Kumoamiskanne – Kannekelpoiset toimet – Käsite – Toimet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia*
(EY 230 artikla; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 2 kohta)

2. *Vahingonkorvauskanne – Vahingonkorvauskanteen itsenäisyys kumoamiskanteeseen ja laiminlyöntikanteeseen nähden*
(EY 230 artiklan neljäs kohta, EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta)
3. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Edellytykset – Riittävän ilmeinen yhteisön oikeuden rikkominen*
(EY 288 artiklan toinen kohta)

1. EY 230 artiklassa tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia tai päätöksiä ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi.

aloittaminen OLAF:n lähettämien tietojen johdosta sekä myöhemmät oikeudelliset toimet ovat yksinomaan täysin kansallisten viranomaisten vastuulla.

Näin ei ole sellaisen toimen osalta, jolla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) lähettää OLAF:n tutkimuksista annetun asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 2 kohdan perusteella kansallisille oikeusviranomaisille tietoja salassapitovelvollisuuden noudattamatta jättämisestä ja lahjontaa koskevista epäilyksistä.

Mainitussa 10 artiklan 2 kohdassa säädetään näet vain tietojen lähettämisestä kansallisille oikeusviranomaisille, joilla on vapaus omien valtuuksiensa perusteella arvioida mainittujen tietojen sisältöä ja ulottuvuutta ja tämän perusteella sitä, mihin jatkotoimiin niiden johdosta on tarvittaessa ryhdyttävä. Näin ollen mahdollinen oikeudellisen menettelyn

Tätä kansallisten oikeusviranomaisten vapautta ei kyseenalaisteta lojaalin yhteistyön periaatteella, joka merkitsee sitä, että silloin kun OLAF lähettää kansallisille oikeusviranomaisille tietoja asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 2 kohdan perusteella, kyseisten oikeusviranomaisten on tutkittava huolellisesti mainitut tiedot ja tehtävä niistä asianmukaiset johtopäätökset yhteisön oikeuden noudattamisen varmistamiseksi. Tällainen huolellista tutkintaa koskeva velvoite ei edellytä kuitenkaan sellaista tulkintaa, jonka mukaan kyseiset läheyykset ovat sitovia siinä mielessä, että kansallisilla viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, sillä tällainen tulkinta muuttaisi tehtävien ja velvollisuuksien jakoa, sellaisena

kuin siitä on säädetty asetuksen N:o 1073/1999 täytäntöönpanoa varten.

kohdassa määrätty sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskeva kanne siltä osin kuin tällainen toiminta voi synnyttää yhteisön vastuun.

(ks. 67, 68, 70 ja 72 kohta)

(ks. 97 ja 98 kohta)

2. Vahingonkorvauskanne on itsenäinen oikeussuojakeino, jolla on oma tehtävänsä oikeussuojakeinojen järjestelmässä ja jonka nostamisen edellytykset määräytyvät sen erityisen tarkoituksen perusteella. Kun kumoamiskanteella ja laiminlyöntikanteella vaaditaan sen toteamista, että oikeudellisesti sitova toimi on lainvastainen tai että tällainen toimi on jätetty toteuttamatta, vahingonkorvauskanteen tarkoituksena on yhteisön toimielimen tai laitoksen syyksi luettavan lainvastaisen toimen tai lainvastaisen menettelyn aiheuttaman vahingon korvaaminen.

3. Yhteisö on sopimussuhteen ulkopuolissa vastuussa toimielintensä lainvastaisesta toiminnasta EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettulla tavalla ainoastaan, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiaassa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Ensimmäisen edellytyksen osalta on näytettävä toteen sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.

Siten yksityisillä, jotka eivät EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettujen tutkittavaksi ottamisen edellytysten vuoksi voi suoraan riitauttaa tiettyjä yhteisön toimia tai toimenpiteitä, on kuitenkin mahdollisuus kyseenalaistaa toiminta, jolla ei ole päätöksen luonnetta ja joka ei tästä syystä voi olla kumoamiskanteen kohteena, ja nostaa EY 235 artiklassa ja EY 288 artiklan toisessa

Tältä osin hyvän hallinnon periaate ei sellaisenaan anna oikeuksia yksityisille, paitsi silloin kun se on sellaisten Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklassa tarkoitettujen erityisten oikeuksien ilmaisu, kuten jokaisen oikeus siihen, että hänen asiansa käsitellään puolueetomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa, oikeus tulla kuulluksi,

oikeus tutustua asiakirjoihin ja oikeus siihen, että päätökset perustellaan.

Lisäksi se, että Euroopan oikeusasiamies luonnehtii yhteisön toimielimen toiminnan ”epäkohtaa merkitseväksi toimeksi”, ei sellaisenaan tarkoita sitä, että kyseisellä toiminnalla rikotaan riittävän ilmeisesti oikeussääntöä. Kun perustamissopimuksella on perustettu oikeusasiamiehen virka, sillä on avattu unionin kansalaisille ja erityisesti yhteisön

virkamiehille ja muulle henkilöstölle oikeuksiensa puolustamiseksi vaihtoehtokanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa. Tähän tuomioistuinlaitoksen ulkopuoliseen vaihtoehtoon sovelletaan erityisiä kriteerejä, eivätkä sen tavoitteet ole välttämättä samat kuin tuomioistuimessa nostettavalla kanteella.

(ks. 116, 117, 127 ja 128 kohta)